

Der individuelle Entwicklungsverlauf kann in eine Reihe von Abschnitten eingeteilt werden. Bezüglich der biologischen Entwicklung wird häufig folgende Einteilung verwendet: das Neugeborenenalter, das Säuglingsalter, das Kleinkindalter, das Schulalter, die Pubertät und das Jugendalter.

Das **Neugeborenenalter** umfasst den Zeitraum von der Geburt bis zum 28. Lebenstag, in dem zum Verheilen der Nabelwunde etwa am Ende der 2. Lebenswoche kommt. Zu den Reifezeichen des Neugeborenen nach normaler Schwangerschaft gehören Länge von 48–52 cm, Gewicht von 3 000 bis 3 700 Gramm, blasse Hautfarbe, gut entwickeltes subkutanes Gewebe, gut entwickelte Ohren und Nasenknorpel, harte Finger- und Zehennägel u. a. Das Neugeborene besitzt über die Plazenta aus dem Blut der Mutter aufgenommene Abwehrstoffe gegen verschiedene Infektionen (z. B. gegen Masern und Diphtherie). Diese gehen bald verloren und müssen selbst erworben werden.

Das **Säuglingsalter** wird zum Durchbruch des 1. Milchzahns mit etwa sechs Monaten, häufig bis zum Ende des 1. Lebensjahres gerechnet. Das körperliche Wachstum verläuft in dieser Zeit noch sehr rasch. Außerdem lernt sich das Kind zweckmäßig zu bewegen. Mit der körperlichen Entwicklung vollzieht sich gleichzeitig die psychische Entwicklung, Entwicklung des Lernens und Denkens, sowie der Sprache.

Als **Kleinkindalter** wird die Zeit nach Abschluss des Säuglingsalters bis zum Durchbruch des ersten Zahnes des Dauergebisses bezeichnet. Allmählich werden die Bewegungsgrundformen der Körpermotorik wie Laufen, Klettern, Steigen, Springen, Fangen und Werfen und das feinmotorische Greifen und Manipulieren sicher. Einen wesentlichen Schritt in der Denkentwicklung stellt der Übergang von zufällig erworbenen Fähigkeiten und Gewohnheiten zu absichtlich ausgeführten Handlungen. Dieser Übergang wird vom zunehmenden sprachlichen Verständnis und der Möglichkeit, sich sprachlich auszudrücken, begleitet. Aufmerksamkeit, Konzentration und Gedächtnis werden geschult. Das Kind entwickelt sich zu einer Persönlichkeit, die einen festen Platz in der Familie einnimmt.

Das **Schulalter**. Um den Beginn des Durchtritts des bleibenden Gebisses treten ganz auffällende Änderungen der Körperform ein, die als erster Gestaltwandel bezeichnet werden. Mit dem Eintritt bzw. Abschluss des 1. Gestaltwandels im Alter von etwa sechs Jahren hat das Kind in der Regel die Schulreife erlangt. Zur zunächst vorherrschenden konkreter-realistischen Denkform tritt das abstrakter-logische Denken hinzu und wird von allen Kindern zwischen dem 8. und 10. Lebensjahr erreicht. Die Aufmerksamkeithaltung des Kindes wird zunehmend stabiler. Die Konzentrationsfähigkeit ist in den ersten Schuljahren geringer als in den folgenden.

In der **Pubertät** setzt das zweite Körperwachstum ein, das fast alle Dimensionen des Skeletts und der Muskulatur wie auch innere Organe beeinflusst, allerdings nicht zu

Individuální průběh vývoje lze rozdělit na řadu úseků. S ohledem na biologický vývoj se často používá toto rozdělení: novorozenecký věk, kojenecký věk, batolecí věk, školní věk, puberta a adolescence.

Novorozenecký věk zahrnuje období od narození až do 28. dne života, v němž *dobrá* ke zhojení pupočního pánviu přibližně na konci 2. týdně života. K příznakům *zářist* novorozence po fyziologickém těhotenství patří délka 48–52 cm, hmotnost *3000 až* 3700 gramů, světle růžová barva pokožky, dobře vyvinutá podkožní tkáň, dobře vyvinuté chrupavky uší a nosu, tvrdé nehty na prstech rukou i nohou aj. Novorozence má protiletky proti různým infekcím (např. spalničkám a záškrtu), které získal přes placentu z krve matky. Ty však brzy mizí a musí je získat sám.

Kojenecký věk se počítá k prořezávání 1. mléčného zubu přibližně v šesti měsících, často až do konce 1. roku života. Tělesný růst probíhá v této době velmi rychle. Kromě toho se dítě učí účelně pohybovat. Spolu s tělesným růstem současně probíhá psychologický vývoj, vývoj učení a myšlení i řeči.

Jako **předškolní věk** se označuje doba od skončení kojeneckého věku k prořezávání prvního zubu stálého chrupu. Základní formy pohybu těla, jako běhání, lezení, stoupání, skákání, chytání a házení a jemné motorické úchopy a manipulace se stávají postupně jistějšími. Významný krok ve vývoji myšlení představuje přechod od náhodně získaných schopností a návyků k úmyslnému jednání. Tento přechod provází přibývající porozumění řeči a možnost verbálně se vyjádřit. Navíc se pozornost, soustředění a paměť. Dítě se vyvíjí k osobnosti, která zaujímá v rodině pevné místo.

Školní věk. Kolem začátku prořezávání stálého chrupu nastupují zcela nápadné změny tvaru těla, které se označují jako první změna postavy. Se zahájením, popř. ukončením 1. změny postavy ve věku přibližně šesti let dosáhlo dítě zpravidla školní zralosti. K původně převládajícímu konkrétně-realistickému způsobu myšlení přistupuje abstraktně-logické myšlení, kterého dosáhnou všechny děti mezi 8. a 10. rokem života. Udržení pozornosti dítěte se v přibývajícím věku stává stabilnější. Schopnost koncentrace je v prvních školních letech menší než v letech následujících.

V **pubertě** začíná druhý růst těla, který ovlivňuje téměř všechny dimenze skeletu a svalstva i vnitřních orgánů, ale ne ve stejné době a se stejnou intenzitou. Z toho